

**AGENȚIA DE INTERVENȚIE ȘI
PLĂȚI PENTRU AGRICULTURĂ**

2020

**RAPORT ANALITIC
PRIVIND GESTIONAREA MIJLOACELOR
FINANCIARE ALOCATE FONDULUI NAȚIONAL
DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI
MEDIULUI RURAL**

Perioada de raport: 6 luni ale anului 2020

Rezumat administrativ:

Prezentul Raport acoperă perioada de gestionare a mijloacelor financiare alocate Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural în perioada implementare 1 februarie 2019 – 30 iunie 2020.

Gestionarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural (în continuare - FNDAMR) are la bază prevederile Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, Hotărârii Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, Hotărârii Guvernului nr. 507/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din FNDAMR precum și a Hotărârii Guvernului nr. 476/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din FNDAMR.

În acest context, Agenție de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare - AIPA) are obligația de a întocmi și prezenta Raportul de progres privind implementarea legală și corectă a FNDAMR.

Politica de subvenționare a producătorilor agricoli prevede:

- 1) planificarea și stabilirea măsurilor de sprijin pasibile de subvenționare conform Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru o perioadă de 5 ani, asigurând astfel, o continuitate în susținerea producătorilor agricoli;
- 2) activitățile de recepționare, examinare, inspectare, autorizare a cererilor de solicitare a subvențiilor și executare a plăților, care au la bază următoarele principii:
 - ✚ eficiența bazată pe argumente economico-financiare;
 - ✚ transparența decizională;
 - ✚ continuitatea proceselor de susținere a producătorilor agricoli;
- 3) implementarea sistemului de monitorizare a rezonabilității costurilor investițiilor, în vederea neadmiterii majorării artificiale a valorii investițiilor cu scopul beneficiarii de subvenții mai mari, nejustificat, în condițiile în care subvenția pentru investiții se calculează din cheltuielile realizate, confirmate prin facturi, plăți, etc.;
- 4) evaluarea dosarelor de subvenționare ce au la bază un plan de afaceri care demonstrează eficiența proiectului realizat pentru cererile de obținere a subvențiilor ce depășesc 500 mii lei în baza criteriilor de evaluare aprobate;
- 5) selectarea instituțiilor prestatoare de servicii de consultanță și formare a producătorilor agricoli și includerea acestora în Registrul prestatorilor de servicii;
- 6) subvenționarea tehnicii și utilajului agricol convențional după capacitatea motorului (cai putere) raportată la suprafața terenului arabil deținut.

Scop modernizării sectorului agroindustrial și dezvoltării rurale este asigurată prin stabilirea următoarelor priorități:

- I.** creșterea competitivității sectorului agroindustrial prin modernizarea și restructurarea pieței;
- II.** asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură;
- III.** îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural.

În vederea realizării scopului trasat, AIPA încurajează:

- a) modernizarea lanțului agroalimentar în scopul conformării la cerințele Uniunii Europene privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate;
- b) facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri pentru fermieri;
- c) reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroindustrial și crearea Sistemului informațional integrat agricol;
- d) implementarea practicilor moderne de gestionare a terenurilor agricole și a apei;
- e) implementarea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, precum și menținerea biodiversității;
- f) adaptarea la schimbările climatice și atenuarea efectelor acestora asupra producției agricole;
- g) alocarea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii fizice și de servicii în mediul rural;
- h) creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniile non-agricole și sporirea veniturilor în mediul rural;
- i) implicarea comunității locale în dezvoltarea rurală.

I. FONDUL NAȚIONAL DE DEZVOLTARE A AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL

Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR) reprezintă totalitatea mijloacelor bugetare, precum și a celor provenite din partea partenerilor de dezvoltare, destinate finanțării măsurilor de sprijin ce sunt aprobate de Guvern.

Valoarea FNDAMR constituie cca 50% din totalul cheltuielilor alocate din bugetul de stat sectorului agricol. Sursa finanțării bugetare, la moment este asigurată exclusiv din bugetul de stat.

FNDAMR a fost clasificat conform priorităților și politicilor statului în trei axe fundamentale care rezultă din Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020, fiind susținute prin 5 măsuri de sprijin, considerate de Autoritatea administrației publice centrale responsabilă de politica de subvenționare în

dezvoltarea agriculturii și mediului rural, ca fiind relevante pentru prioritățile de dezvoltare și anume:

Prioritatea I: Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare:

Măsura 1 Investiții în exploatațile agricole pentru restructurare și adaptare la standardele Uniunii Europene

Măsura 2 Investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole

Prioritatea II Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale:

Măsura 3 Pregătirea pentru implementarea acțiunilor referitoare la mediul și spațiul rural

Prioritatea III Sporirea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura aferentă întreprinderilor agricole plasate în extravilan:

Măsura 4 Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale;

Măsura 5 Servicii de consultanță și formare.

Conform prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2020, Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare – FNDAMR) constituie 1000,0 mil. lei fiind în creștere cu 50 mil. lei comparativ cu valoarea acestuia în anul 2019. Sursele alocate sunt direcționate după cum urmează:

- contribuția statului în **Fondul Național al Viei și Vinului – 21,4 mil. lei**, în conformitate cu proiectul legea bugetului de stat pentru anul 2020, art. 2 lit. g;
- **angajamente față de producătorii agricoli** ce au efectuat investiții în anul 2019 dar nu au beneficiat de subvenții ca urmare a epuizării FNDAMR – **502,0 mil. lei**;
- **subvenții în avans pentru tineri și femei fermier pentru dezvoltarea proiectelor start-up – 50,0 mil. lei**, art. 23 alin. (3) a Legii nr. 276/2016 dar și a HG nr.507/2018 - Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din FNDAMR;
- **subvenții în avans pentru implementarea măsurilor de dezvoltare rurală - 150,0 mil. lei** - HG nr. 476/2019 cu privire la aprobarea Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din FNDAMR;
- **subvenționarea post-investițională a producătorilor agricoli**, conform HG nr.455/2017 - Regulamentul privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor FNDAMR.

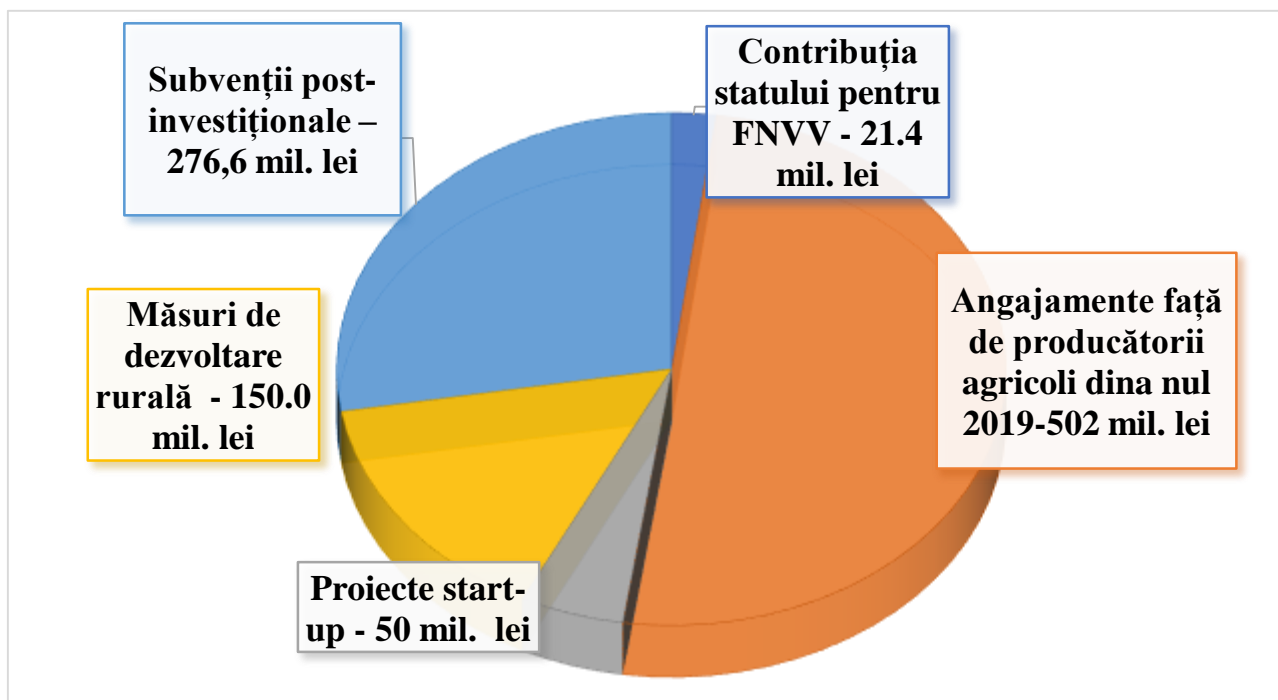

Fig. 1 Modul de distribuire a FNDAMR în anul 2020

În conformitate cu prevederile art. 33 alin. (5) a Legii nr. 276/2016 cu privire la principiile de subvenționare în dezvoltarea agriculturii și mediului rural, cererile de acordare a subvențiilor, recepționate peste limita mijloacelor acordate FNDAMR, sunt *autorizate în limita mijloacelor acordate fondului pentru anul curent și acestea au prioritate la achitare.*

La începutul anului 2020 AIPA urma să autorizeze spre plată 4344 cereri de solicitare a sprijinului financiar în sumă de cca 514,0 mil. lei ceea ce constituie 57% din numărul cererilor recepționate în anul 2019.

În acest sens, în doar 5 luni ale anului curent au fost autorizate spre plată **4235 cereri** de solicitare a sprijinului financiar recepționate de AIPA în anul 2019 în sumă de 502 mil. lei ceea ce constituie 99,8% din cererile recepționate peste limita sursele FNDAMR. Totodată, 99 cereri au fost retrase de producătorii agricoli sau respinse de AIPA ca urmare a necorespunderii criteriilor de eligibilitate stabilite în Hotărârea Guvernului nr. 455/2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

II. SUBVENȚII POST-INVESTIȚIONALE (HG NR. 455/2017)

La 03 februarie 2020 a fost deschisă perioada de recepționare a cererilor de solicitare a sprijinului financiar pentru subvențiile post-investiționale.

În perioada de raport, AIPA a recepționat **1660 cereri** de solicitare a sprijinului financiar în sumă de **318,5 mil. lei** în cu creștere cu 15,0 mil. lei sau 5,1% comparativ

cu suma subvenției solicitate de producătorii agricoli în perioada similară a anului precedent. De menționat că și valoarea investițiilor declarate de producătorii agricoli este în ascensiune constituind **cca 1096,6 mil. lei**. Investițiile efectuate de solicitanții de subvenții din agricultură și ramurile conexe ale acestora au generat crearea a **613 locuri noi de muncă inclusiv 305 locuri de muncă sezoniere**.

Numărul dosarelor și sumelor solicitate/autorizate din mijloacele FNDAMR în I semestru al anului 2020 pe măsuri/submăsuri de sprijin se prezintă în tabelul de mai jos. **Tabelul 1. Numărul dosarelor și sumelor solicitate/autorizate din mijloacele FNDAMR în I semestru al anului 2020 (subvenții post-investiționale)**

Domeniile și formele de sprijin	Nr. Dosare recepționate	Suma solicitată, mil. lei	Nr. dosare autorizate	Suma autorizată, mil. lei	Valoarea investiției, mil. lei
Producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat	38	4,2	5	1,6	10,2
Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale	399	61,7	149	24,9	179,9
Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și a utilajului agricol	694	82,8	428	51,3	407,7
Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice	37	13,8	11	4,3	46,0
Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora	10	6,2	2	2,3	11,2
Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare	142	93,3	68	30,0	296,7
Creditarea producătorilor agricoli	124	10,9	58	5,1	30,5
Asigurarea riscurilor în agricultură	53	6,3	9	1,6	9,7
Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli	13	2,1	4	0,6	1,0
Stimularea activităților de promovare pe piețele externe	2	0,02	1	0,006	0,05
Consolidarea terenurilor agricole	0	0	0	0	0
Stimularea investițiilor în procurarea echipamentului de irigare	59	20,3	17	5,6	48,6
Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare	0	0	0	0	0
Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului No-Till și Mini-Till	62	10,0	28	4,4	34,9
Promovarea și dezvoltarea agriculturii ecologice	0	0	0	0	0
Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale	27	6,87	9	2,5	20,1
Servicii de consultanță și formare	0	0	0	0	0
TOTAL subvenții solicitate în I semestru al anului 2020	1660	318,5	789	134,2	1096,6

Notă: Din sursele FNDAMR pentru anul 2020 au fost achitate **restanțele față de producătorii agricoli solicitanți de subvenții din anul 2019 în sumă a 501,0 mil. lei sau 4235 dosare.**

Cea **mai mare pondere** a solicitărilor de subvenții din anul 2020, sunt direcționate către:

- subvenționarea **tehnicii și utilajului agricol**. În perioada de raport au fost depuse **756 cereri** de solicitare a sprijinului financiar în suma subvenției solicitate de **92,8 mil. lei** ceea ce constituie **30%** din valoarea subvențiilor solicitate. În dezvoltarea acestui sector, producătorii agricoli au efectuat investiții de **442,6 mil. lei** ceea ce constituie **40,4%** din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri.

- stimularea investițiilor în **înființarea, modernizarea plantațiilor multianuale și defrișarea celor neproductive**. În acest sens, la situația din 30 iunie 2020, AIPA a recepționat **399 cereri** de solicitare a sprijinului financiar cu suma subvenției solicitate de **61,2 mil. lei** sau **19,1%** din valoarea totală a subvențiilor solicitate. În dezvoltarea acestui sector, producătorii agricoli au efectuat investiții de **180 mil. lei** ceea ce constituie **16,4%** din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri.

- subvenționarea investițiilor în **dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare**. La perioada de raport, au fost recepționate **142 cereri** de solicitare a sprijinului financiar în suma subvenției solicitate de **93,3 mil. lei** ceea ce constituie **29,3%** din valoarea subvențiilor solicitate. În dezvoltarea acestui sector, producătorii agricoli au efectuat investiții de **297,0 mil. lei** ceea ce constituie **27,1%** din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri.

- în dezvoltarea **sectorului zootehnic**, au fost recepționat **47 cereri** de solicitare a sprijinului financiar dintre care **37 cereri** pentru stimularea investițiilor în renovarea fermelor zootehnice (suma subvenției solicitate – **13,8 mil. lei**) și **10 cereri** pentru procurarea animalelor de prăsilă în sumă de **6,2 mil. lei**. În dezvoltarea acestui sector, producătorii agricoli au efectuat investiții de **57,2 mil. lei** ceea ce constituie **5,2%** din valoarea tuturor investițiilor declarate de fermieri.

Astfel, din totalului dosarelor recepționate de AIPA în anul curent, s-a reușit autorizarea spre plată a **789 cereri sau 47,5%** din totalul dosarelor recepționate, în sumă totală de **134,2 mil. lei**. La moment, în cadrul AIPA sunt în proces de examinare **841 cereri** de solicitare a sprijinului financiar în sumă de cca **178,3 mil. lei**.

Analizând solicitările de subvenții la **nivel teritorial** putem constata cele mai multe cereri de solicitare a sprijinului financiar au fost depuse de producătorii agricoli raioanele **Cahul** (**109 cereri** în sumă de **10,1 mil. lei**), **Briceni** (**105 cereri** în sumă de **18,4 mil. lei**), **Orhei** (**98 cereri** în sumă de **22,0 mil. lei**).

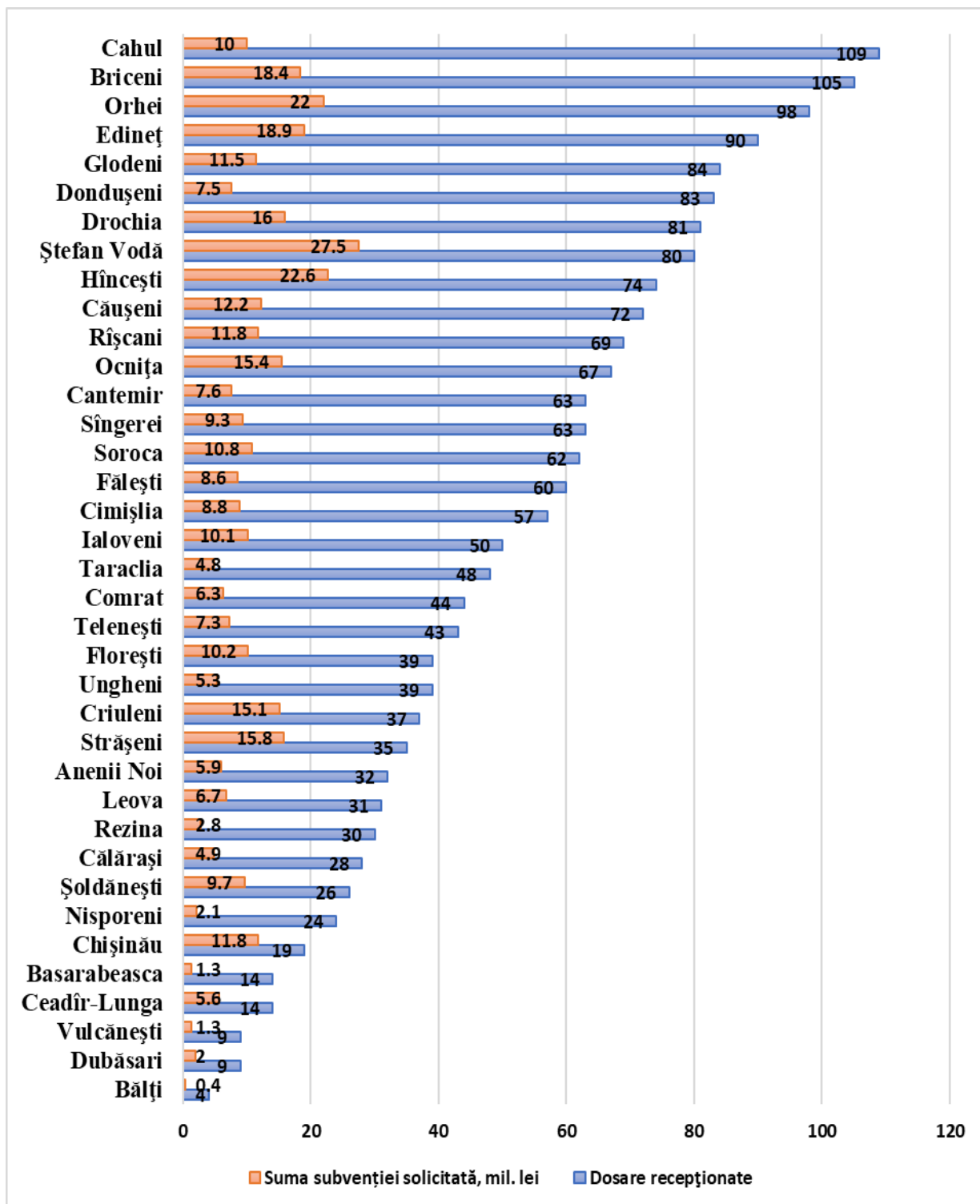

Fig.2: Dosare de solicitare a sprijinului financiar depuse de producătorii agricoli în profil teritorial

Conform prevederilor Legii nr. 276/2016 și Hotărîrii Guvernului nr. 455/2017 cu modificările și completările ulterioare, în vederea încurajării producției agroalimentare ecologice, a susținerii businessului mic și mijlociu și a atragerii tineretului în agricultură, a femeilor din mediul rural, se acordă subvenții în

cuantumuri majorate, în condiții generale, din valoarea investiției eligibile, după cum urmează:

1) 15% – producătorilor agricoli tineri și femeilor fermiere, pentru submăsurile de sprijin 1.1, 1.4, 1.5, 1.6, iar pentru submăsura 1.2 din valoarea subvenției autorizate;

2) 20 % – producătorilor agricoli angajați în cultivarea culturilor ecologice sau creșterea șeptelului animalelor ecologice, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.1, 1.2 (din valoarea subvenției autorizate), 1.4 și 1.5, cu prezentarea copiei de pe certificatul de conformitate/autorizația de confirmare a conversiei emis producătorului de organismul de inspecție și certificare, în care se menționează: cultura, suprafața și anul de conversie;

3) 10% – producătorilor agricoli care au achiziționat bunuri eligibile pentru subvenționare, de producție autohtonă, la accesarea subvențiilor în cadrul submăsurilor 1.3, 1.5, 2.2, și 2.4.

În cazul întrunirii de către solicitantul de subvenție a mai multor înlesniri enumerate, solicitantul poate beneficia doar de una, la alegerea acestuia.

În semestrul I al anului 2020 au solicitat subvenții majorate 98 producători agricoli, în sumă de 3,5 mil. lei, iar solicitările pentru producția autohtonă îi revine rol de lider deoarece ponderea solicitărilor a constituit, în perioada de raport, 59%, fiind urmate de solicitanți femei fermier (38%) și tineri fermieri (3%).

Tabelul 2. Subvenții majorate solicitate de producătorii agricoli

Subvenții majorate pentru:	Femei fermier	Tineri fermieri	Producție autohtonă	TOTAL
<i>Ponderea, %</i>	37,7	3,1	59,2	100
<i>Numărul beneficiarilor</i>	37	3	58	98
<i>Suma subvenției majorate, mii lei</i>	2 631,6	31,0	844,8	3 507,4
<i>Suma totală a subvenției autorizate, mii lei</i>	14 790,9	237,4	6 288,9	21 317,5
<i>Valoarea investițiilor efectuate de solicitanții de subvenții, mii lei</i>	31 561,9	241,9	19 176,8	50 980,6

Conform datelor prezentate în tabel putem menționa că:

- *producție autohtonă* – au solicitat subvenții majorate cu 0,8 mil. lei pentru 58 producători agricoli, ceea ce constituie 59% din totalul solicitărilor de subvenții majorate;

- *femeie fermieri* – au solicitat subvenții majorate cu 2,6 mil. lei pentru 37 producători agricoli, ceea ce constituie 38% din totalul solicitărilor de subvenții majorate;

- *tânăr fermieri* – au solicitat subvenții majorate cu 0,03 mil. lei pentru 3 producători agricoli, ceea ce constituie 3% din totalul solicitărilor de subvenții majorate.

În I semestru al anului 2020 nu au fost solicitate subvenții majorate de către producătorii agricoli ce comercializează producție ecologică.

Începând cu anul 2017 are loc clasificarea producătorilor agricoli după categoria producătorilor agricoli mici, mijlocii și mare, conform noțiunilor prezentate în Legea nr. 276/2016. De menționat că aceste categorii de producători agricoli nu pot depăși criteriile stabilite pentru întreprinderea mică și mijlocie specificate în Legea nr. 179/2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii.

Conform datelor preliminare numărul **producătorilor agricoli unici** care au solicitat subvenții constituie **1475** producători.

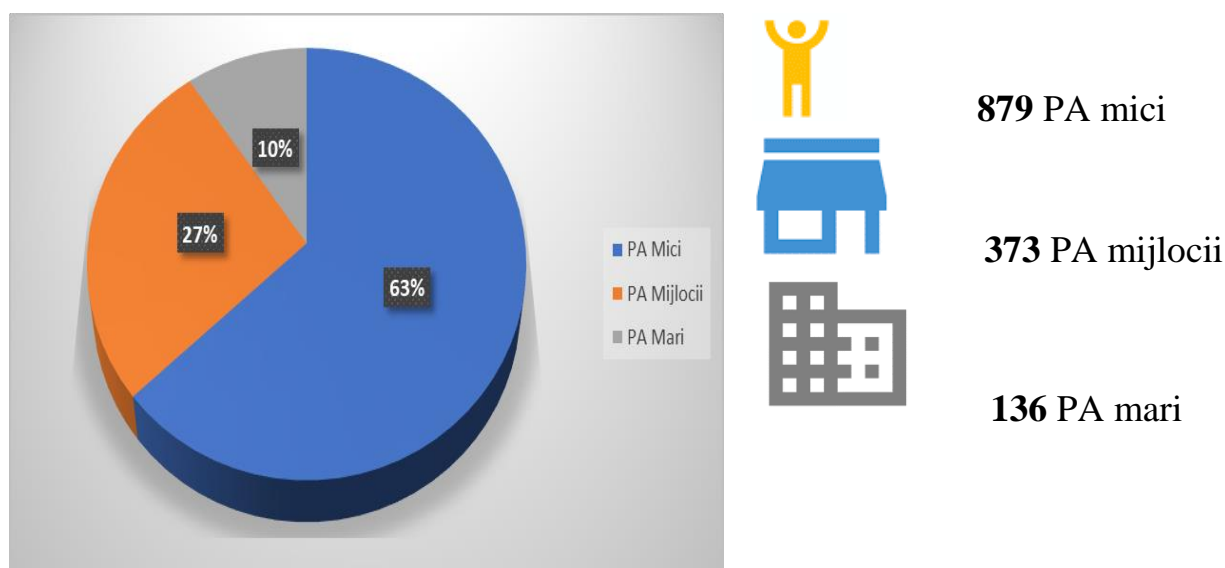

Fig. 3: Clasificarea producătorilor agricoli

În perioada de raport, au solicitat subvenție **879 producători agricoli mici**, ceea ce constituie **63%**, 373 producători agricoli mijlocii (27%) și 136 producători agricoli mari (10%). De menționat, că numărul producătorilor agricoli mici solicitanți de subvenții este în creștere, aceasta permite să menționăm că tot mai mulți fermieri mici își dezvoltă propriile afaceri.

Totodată, din totalul solicitanților unici de subvenții, 81,3% (1128) afaceri sunt administrate de bărbați și doar 18,7% (260) afaceri sunt administrate de femei fermier.

Măsura 1. Investiții în exploatațile agricole pentru restructurare și adaptare la standardele Uniunii Europene

Submăsura 1.1. Subvenționarea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri):

Obiectivul general al acestei submăsuri constă în sporirea productivității, calității și competitivității sectorului de cultivare a legumelor și fructelor pe teren protejat.

Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a costului modulelor noi de sere, solarii, tuneluri, al echipamentului, utilajului, materialului de construcție și de acoperire pentru sere, solarii și tuneluri. Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație:

1) 50% din costul modulelor de sere, echipamentului, utilajului, materialului de acoperire și de *construcție pentru sere, solarii, tuneluri*, precum și al materialului neșesut de tip AGRYL și al materialului de mulcire utilizat pentru acoperirea plantelor, inclusiv în câmp deschis;

2) 30% din costul materialelor de construcție, acoperire utilizate la *reconstrucția serelor, solarilor și a tunelurilor*.

În perioada de raport, în cadrul prezentei submăsuri, au fost depuse 38 cereri de solicitare a sprijinului financiar pentru construcția/reconstrucția a 51 obiecte investiționale. Suma sprijinului financiar solicitat de producătorii agricoli constituie 4,2 mil. lei iar valoarea investițiilor declarate de fermieri constituie 10,2 mil. lei.

Tabelul 3: Obiecte investiționale pentru care a fost solicitat sprijin financiar

Tipul Investiției	Nr.	Suprafața totală (ha)	inclusiv	
			Construită	Renovată
Câmp deschis	11	46,97	40,4	6,57
Sere de iarnă	22	11,66	4,46	7,2
Solarii	5	0,68	0,68	0
Tuneluri	4	2,83	2,71	0,12
Mulcire	9	66,3	62,5	3,8
Total	51	128,4	110,7	17,7

De menționat că până la moment s-a reușit achitarea a 5 dosare în sumă de 1,6 mil. lei celelalte dosare fiind în stare de examinare.

Submăsura 1.2 *Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicele:*

Sporirea productivității și competitivității a sectoarelor de producere a fructelor, strugurilor, pomușoarelor și culturilor aromatice (trandafir de ulei, levănțică, isop, jaleș) prin stimularea ritmurilor de defrișare a plantațiilor cu termen de exploatare depășit, implementarea tehnologiilor avansate de înființare și întreținere a plantațiilor și majorarea indicatorilor de calitate a producției la nivelul standardelor internaționale, precum și dotarea plantațiilor multianuale cu sisteme antiîngheț și instalații antigrindină și antiploaie este obiectivul acestei submăsuri de subvenționare.

În cadrul submăsurii 1.2, AIPA a recepționat 399 dosare de solicitare a sprijinului financiar în valoarea totală a subvențiilor de 61,7 mil. lei, fiind autorizate spre plată 149 dosare, în sumă totală de 24,9 mil. lei, celelalte dosare fiind în stare de examinare.

Pentru *înființarea plantațiilor pomicele*, în perioada de raport, au fost depuse 100 cereri de solicitare a sprijinului financiar, în sumă a 17,9 mil. lei pentru înființarea 672,7 ha de livadă. Conform datelor preliminare obținute de la producătorii agricoli, în anul de raport au fost înființate:

78 plantații de nuc – 200,1 ha;
63 plantații de măr – 199,4 ha;
43 plantații de cireș – 74,6 ha;
15 plantații de prun – 54,9 ha;
16 plantații de vișin – 65,5 ha;
20 plantații de cais – 66,7 ha;
4 plantații de persic – 7,94 ha;
1 plantații de păr – 3,6 ha.

Totodată, pentru *înființarea plantațiilor viticole*, în semestrul I al anului 2020, au fost depuse 28 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 2,7 mil. lei pentru înființarea 144,8 ha de vii și anume plantații cu soiuri de struguri pentru masă – 81,8 ha și plantații cu soiuri de struguri pentru vin – 28,2 ha.

Conform prevederilor Regulamentului de subvenționare, în anul curent continuă subvenționarea *echipamentului antiploaie, antiîngheț, antigrindină și a sistemelor moderne de suporturi*. În acest sens, au fost depuse 5 dosare de solicitare a sprijinului financiar în sumă de 4,7 mil. lei pentru protecția a 128,5 ha de plantații multianuale protejate cu echipament antigrindină.

Pentru *instalarea sistemelor moderne de suporturi* în plantațiile viticole tinere și modernizarea sistemelor de suporturi în plantațiile pe rod, în funcție de tipul

sistemelor de suporturi, sunt pasibile subvenționării spalier vertical cu pari din aliaje de metale, spalier vertical cu pari din lemn confecționați și spalier vertical obișnuit cu pari noi din beton armat sau lemn. În acest sens, în perioada de raport, au solicitat subvenții pentru *instalarea suporturilor moderne*, 27 producători agricoli, în sumă de 9,8 mil. lei pentru 31,6 ha de plantații multianuale. Distribuirea după tipuri de suporturi este expusă în tabelul de mai jos:

Tabelul 4: Sisteme de suport supuse subvenționării

Tip sistem de suport	Nr. sisteme	Suprafața (ha)
Spalier vertical cu pari din lemn	1	2,24
Spalier vertical cu pari din aliaje de metale, mase plastice	1	0,85
Spalier vertical cu pari din beton armat	25	28,5
Total	27	31,6

Pentru *defrișarea plantațiilor multianuale* au fost înaintate spre subvenționare 239 plantații multianuale (obiecte investiționale), în sumă a 26,6 mil. lei pentru defrișarea a 1396,7 ha plantații pomicele și 1422,2 ha plantații viticole.

Per total putem menționa, că numărul solicitărilor de subvenții pentru defrișarea plantațiilor multianuale este în creștere iar terenul agricol defrișat este menținut conform bunelor practici agricole pentru următorii 3 ani și ulterior inclus în circuitul agricol ca teren arabil.

Submăsura 1.3 Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional:

Creșterea productivității și competitivității sectorului agricol prin facilitarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante este obiectivul general al acestor submăsuri.

Mărimea sprijinului acordat pentru **tehnica și utilajul agricol convențional**, se calculează sub formă de compensație în proporție de 25% din cost (per unitate), dar nu mai mult de 300 mii lei per beneficiar, cu excepția combinelor autopropulsate pentru recoltarea strugurilor, pentru care suma maximală constituie 750 mii lei per beneficiar.

În acest sens, în perioada de raport, au fost depuse 694 dosare de solicitare a sprijinului financiar, în sumă a 82,8 mil. lei, fiind achiziționate diverse tipuri de tehnică și utilaj agricol ce este reflectate în tabelul de mai jos. De menționat că și în acest an, numărul dosarelor de solicitare a subvenției pentru stimularea investițiilor în tehnica și utilajul agricol convențională are cea mai mare pondere și constituie cca

30% din numărul total al dosarelor depuse dar și cea mai mare a valoarea investițiilor declarate de producătorii agricoli.

Tabelul 5: Tehnică și utilaj agricol eligibil subvenționării

Tehnică agricolă	Unități
Tractoare	351
Combine	35
Tehnică tractată	337
Tehnică purtată	517
Semi-remorci	5
Remorci	4
Utilaj și componente	14
Total	1 263 unități

De menționat, că reînnoirea parcului cu tehnică și utilaj agricol supus subvenționării a atras după sine investiții de peste 407,7 mil. lei, surse ce contribuie la dezvoltarea sectorului agricol dar și la creșterea produsului intern brut deoarece tehnica funcțională necesită resurse umane, financiare dar și mijloace circulante.

Submăsura 1.4 Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice:

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea organizării și modernizării tehnologice a fermelor zootehnice este obiectivul general al stimulării investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice.

Mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație din costul utilajului tehnologic nou, achitat integral, destinat dotării și modernizării fermelor zootehnice, inclusiv construcția/reconstrucția fermelor zootehnice de bovine, ovine și caprine, etc.

În acest sens, în semestrul I al anului 2020, au fost depuse spre subvenționare 37 obiecte investiționale, în sumă a 13,8 mil. lei pentru renovarea și dezvoltarea tehnologică a: 10 ferme de bovine – 8,5 mil. lei, 2 ferme de ovine și caprine – 0,2 mil. lei, 1 ferme de suine – 0,1 mil. lei, 5 ferme avicole – 3,0 mil. lei, 18 ferme apicole – 1,8 mil. lei, 2 ferme de iepuri/alte animale de blană – 0,2 mil. lei.

Astfel, întru asigurarea producătorilor agricoli cu subvenții din bugetul de stat, AIPA a autorizat spre plată, la această submăsură 4,3 mil. lei celelalte dosare depuse fiind în stare de examinare.

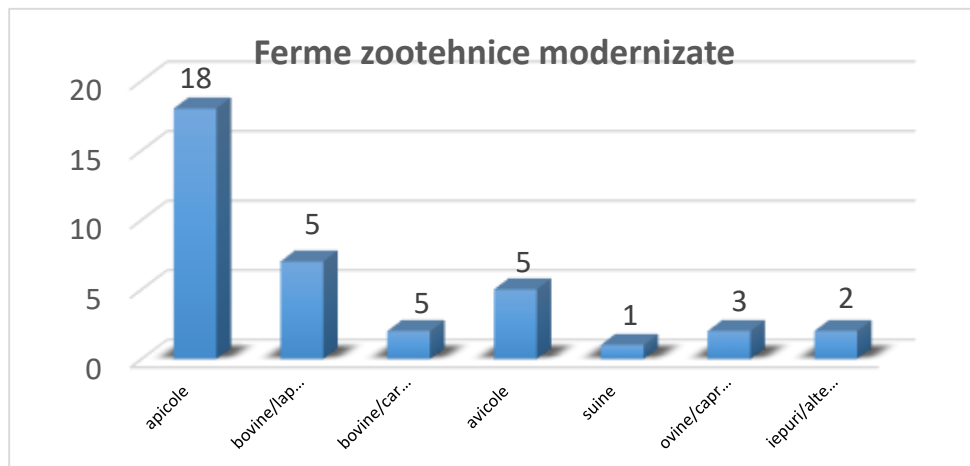

Fig.4: Ferme zootehnice reutilate și modernizate

Submăsura 1.5. Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora:

Creșterea productivității, competitivității și asigurarea siguranței alimentare prin stimularea ameliorării efectivului de animale este obiectivul general al acestei măsuri. Sprijinul este acordat pentru compensarea parțială a investiției la procurarea animalelor de la fermele de prăsilă, incluse în Nomenclatorul raselor, tipurilor și crosurilor de animale, omologate (raionate) în Republica Moldova, inclusiv din import.

Mărimea subvenției se calculează sub formă de compensație din valoarea costului animalului:

1) 50% pentru vaci primipare, junci și juninci cu vârsta de cel puțin 12 luni, dar nu mai mult de 2,5 mil. lei per beneficiar;

2) 30% pentru vieri cu vârsta de 4-8 luni (rasă pură și birasială) și scrofițe neînsămânțate cu vârsta de 5-8 luni (rasă pură și birasiale), dar nu mai mult de 500,0 mii lei per beneficiar;

3) 50% pentru berbeci și țapi cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

4) 50% pentru mioare și căprițe cu vârsta de 6-20 luni, dar nu mai mult de 700,0 mii lei per beneficiar;

5) 50% pentru iepuri de casă de reproducție, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar;

6) 50% pentru mătci de albine cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 100,0 mii lei per beneficiar;

7) 50% pentru roiuri de albine cu mătci cu vârsta de cel mult 3 luni, dar nu mai mult de 200,0 mii lei per beneficiar.

În acest sens, în perioada de raport, au fost solicitate 6,2 mil. lei pentru subvenționarea a: 305 bovine, 166 ovine, 3 berbeci și 247 familii de albine. În acest

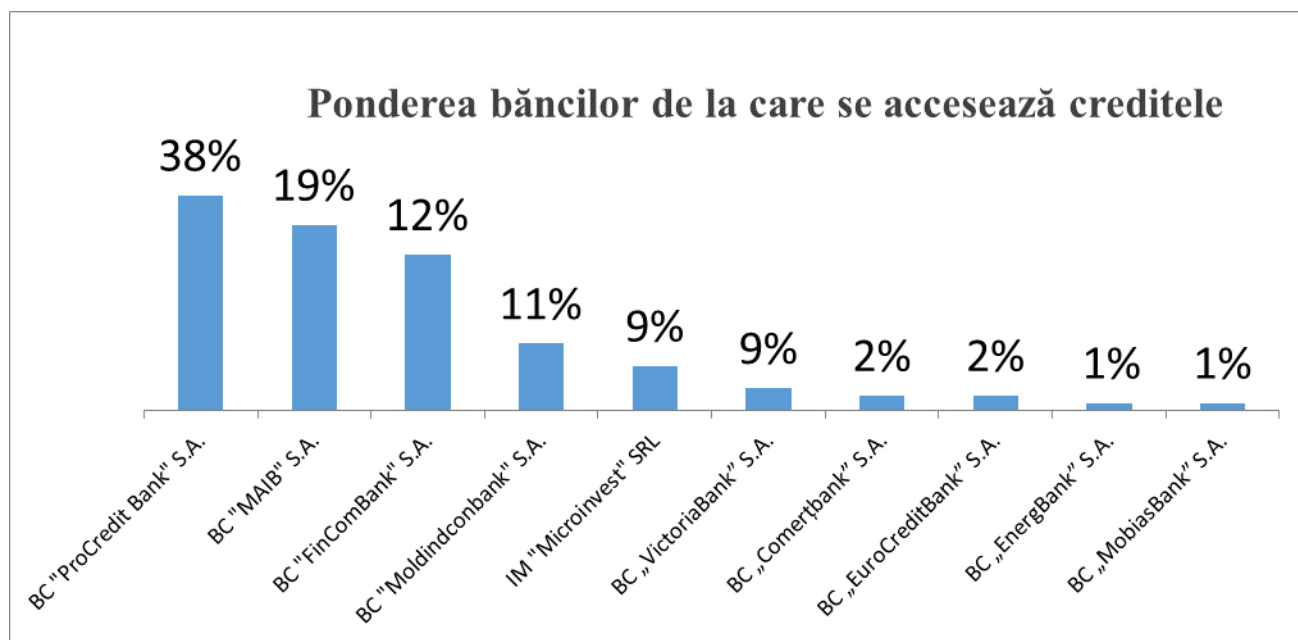
sens, producătorii agricoli au declarat că valoarea investițiilor efectuate a constituit 11,2 mil. lei.

Submăsura 1.7. Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare:

Creșterea productivității și competitivității agriculturii prin asigurarea accesului producătorilor agricoli la resurse financiare este obiectivul acestei submăsuri. Sprijinul este acordat producătorilor agricoli care au obținut credite de la băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova.

Subvenții majorate au obținut și producătorii agricoli ce au *accesat credite prin intermediul proiectelor investiționale și programelor de asistență externă în sectorul agricol și mediul rural*, gestionate de unitățile de implementare.

În anul de raport, subvenții pentru stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile financiare nebancare, au fost depuse 124 solicitări în sumă de 10,9 mil. lei iar până la finele anului s-a reușit autorizarea a 5,81 mil. lei.

Creditele accesate au fost utilizate pentru:

- semințe, material săditor și sistem de suport;
- combustibil și lubrifianți;
- îngrășăminte (minerale și organice), inclusiv mijloace de protecție a plantelor și animalelor;
- furaje;
- module de seră, peliculă și alte materiale pentru construcția/reconstrucția de sere, solarii și tuneluri;
- tehnică și utilaj agricol, echipament ce formează sisteme de irigare, echipament antigrindină și antiploaie;

- utilaj tehnologic, materiale de construcție pentru infrastructura fizică, precum și pentru utilarea și renovarea exploatației agricole;
- animale de prăsilă;
- construcția și dotarea tehnologică a pensiunilor agroturistice;
- echipamente tehnologice și utilaje pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și prelucrarea primară în localitățile rurale.

De menționat, că cealaltă sumă a subvenției solicitate de producătorii agricoli pentru creditele accesate sunt în proces de examinare și urmează a fi autorizare spre plată.

Submăsura 1.7A. Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură:

Mijloacele financiare prevăzute pentru prezenta măsură se utilizează la subvenționarea primelor de asigurare a producătorilor agricoli, în baza contractelor de asigurare a riscurilor de producție în agricultură și în baza Listei riscurilor pentru a căror asigurare se subvenționează și Listei culturilor agricole și a speciilor de animale și păsări pentru a căror asigurare se subvenționează din fondul de subvenționare a producătorilor agricoli.

Cuantumul maxim al subvenției se stabilește ținând cont de primele de asigurare calculate conform tarifelor de asigurare prevăzute în condițiile speciale de asigurare a riscurilor de producție în agricultură.

În perioada de raport, conform datelor preliminare, subvenții pentru stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură, au fost depuse de către 53 entități economice, la asigurarea riscurilor pentru 3520,5 ha teren asigurat (floarea soarelui – 1179 ha, plantații multianuale- 618,5 ha, porumb – 1638 ha, sfecla de zahăr – 80 ha și legume – 5 ha), valoarea riscurilor subvenționate constituind 6,3 mil. lei

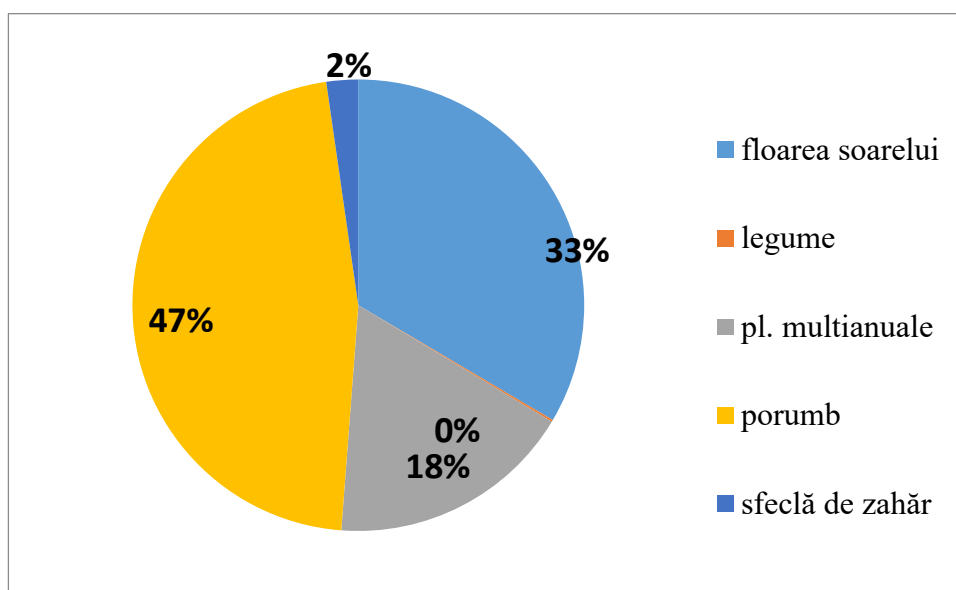

Fig.6: Ponderea suprafețelor culturilor agricole asigurate în anul 2020, %

Pe lângă subvenționarea suprafețelor culturilor agricole în 6 luni ale anului 2020 au fost asigurate 634 bovine, 79 ovine și 828 mii capete de păsări.

Măsura 2. Investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole

Submăsura 1.6 Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare:

Sporirea productivității și competitivității sectorului agricol prin modernizarea utilajului și infrastructurii postrecoltare și procesare este obiectivul acestei submăsuri.

Prin stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se subînțelege subvenționarea caselor de ambalare; frigiderelor de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor; utilajelor de procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor; utilajelor de prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia; utilajelor de prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui.

Mărimea subvenției acordate producătorilor agricoli pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare se calculează sub formă de compensație în rate procentuale, din valoarea investiției eligibile conform prevederilor Regulamentului privind condițiile, ordinea și procedura de acordare a mijloacelor FNDAMR.

Tabelul 6: Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare

<i>Domeniul de acțiune</i>	<i>Numărul dosare recepționate</i>	<i>Valoarea investiției (mil. lei)</i>	<i>Suma subvenției solicitată (mil. lei)</i>	<i>Suma subvenției autorizată (mil. lei)</i>
Case de ambalare și frigidere de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor	51	143,1	46,6	10,0
Procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor	8	23,2	7,8	6,3
Prelucrare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia	76	98,3	28,0	12,4
Prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui	7	32,1	10,9	1,3
TOTAL	142	296,7	93,3	30,0

Pentru această submăsură au fost depuse 142 solicitări a sprijinului financiar din în sumă a 93,3 mil. lei. Ca rezultat, valoarea investițiilor efectuate în dezvoltarea infrastructurii postrecoltare și procesare este de peste 290,0 mil. lei iar suma autorizată de AIPA până la moment a constituit 30 mil. lei.

De menționat, că în rezultatul investițiilor efectuate de producătorii agricoli au fost achiziționate utilaje după cum urmează:

Tabelul 7.

Tipul investiție	Numărul utilajelor subvenționate
Frigidere create și modernizate	83
Case de ambalare create și modernizate	13
Procesarea fructelor	4
Uscarea fructelor	3
Procesarea strugurilor	3
Procesarea legumelor	1
Păstrarea, uscarea și condiționarea cerealelor, floarea soarelui și soia	120
Procesare primară/finite a laptelui	2
Procesare primară/finite a cărnii	4
Procesare primară/finite a mierii	1
Total utilaje	234

Submăsura 1.8. Stimularea constituirii și funcționării grupurilor de producători agricoli:

Consolidarea cooperării/asocierii între producătorii agricoli, creșterea veniturilor obținute din activitățile agricole, creșterea durabilă a performanței economice și a competitivității în agricultură, reducerea costurilor de producție și stabilizarea prețurilor la producător, sporirea exportului de produse agricole și agroalimentare constituie obiectivele acestei submăsuri.

Sprijinul financiar se acordă grupului de producători recunoscut în temeiul Legii nr. 312/2013 privind grupurile de producători agricoli și asociațiile acestora și se calculează reieșind din valoarea producției comercializate anual de către grupul de producători, conform actelor confirmative, după cum urmează:

- 1) 5% – în primul an de activitate;
- 2) 4% – în al doilea an de activitate;
- 3) 3% – în al treilea an de activitate;
- 4) 2% – în al patrulea an de activitate;
- 5) 1% – în al cincilea și în următorii ani de activitate a grupului de producători.

În aceste condiții, în semestrul I al anului 2020 au fost solicitate subvenții pentru 13 grupuri de producători în sumă de 2,1 mil. lei.

Măsura 3. Pregătirea pentru implementarea acțiunilor referitoare la mediul și spațiul rural

Submăsura 2.2. Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare:

Obiectivul general al acestei submăsuri, constă în majorarea suprafețelor terenurilor agricole irigate și sporirea productivității acestora.

În semestrul I al anului 2020, au fost supuse examinării 59 solicitări ale sprijinului financiar, în sumă a 20,3 mil. lei pentru 71 obiecte investiționale.

Tabelul 8: Sisteme de irigare supuse subvenționării

Sisteme de irigare	Unități	Suprafața irigată (ha)
Prin picurare/microaspersiune	56	805,9
Prin aspersiune/sisteme mobile de irigare	9	339,1
Stație de fertigare/geomembrană	3	19,9
Stație de pompare a apei	2	21,1
Rețele de aducție/distribuție	1	18,8
Total	71	1204,8

Submăsura 2.4. Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului no-till și mini-till

Creșterea productivității și competitivității sectorului agricol prin facilitarea accesului producătorilor la tehnică și utilaje agricole performante este obiectivul general al acestor submăsuri.

Pentru echipamentul no-till și mini-till, mărimea sprijinului acordat se calculează sub formă de compensație în proporție de 30% din cost per unitate, dar nu mai mult de 500 mii lei per beneficiar.

În semestrul I al anului 2020, AIPA a recepționat 62 dosare de solicitare a sprijinului financiar pentru tehnica și utilajul agricol procurat. Suma subvenției a constituit 20,3 mil. lei iar suprafața terenului agricol lucrat cu tehnologia conservativă constituie 17 182,9 ha. Din sursele solicitate producătorilor agricoli urmează a fi supuse subvenționării 23 mașini și utilaje tractate și 52 mașini și utilaje purtate.

Măsura 4. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale

Crearea condițiilor optime în vederea sporirii cantității și calității producției agricole, sporirea accesului spre infrastructură, resurse naturale și tehnice, precum și

îmbunătățirea condițiilor sanitare conexe producerii agricole și contribuția pentru producerea producției cu valoare adăugată sporită pe întregul lanț valoric sunt obiectivele acestei măsuri. Astfel că statul, prin prisma FNDAMR alocă mijloace financiare pentru:

- a) construcția și reabilitarea drumurilor și podurilor de acces la exploatațile agricole;
- b) construcția și reabilitarea sistemelor de alimentare cu gaz, apă și sisteme de canalizare pentru exploatațile agricole;
- c) liniile și echipamentul de alimentare cu energie electrică;

- d) construcția și reabilitarea bazinelor de acumulare a apei pentru irigare, precum și construcțiile hidrotehnice aferente acestora (diguri, sisteme de scurgere);
- e) investițiile efectuate în construcția sistemelor de producere a energiei regenerabile (lista utilajului, echipamentelor și instalațiilor);
- f) construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale;
- g) crearea sau extinderea unităților meșteșugărești – ateliere de lucrare a lemnului, de confecționat obiecte artizanale, de confecționat ceramică, de croitorie, broderie, tricotaje, împletituri, de fierărie, de prelucrare a pieilor, papurei și răchitei etc.

În perioada de raport, 27 entități economice au solicitat sprijin financiar pentru investițiile efectuate în dezvoltarea infrastructurii aferente exploatației agricole în sumă de 6,9 mil. lei pentru:

- liniile și echipamentul de alimentare cu energie electrică pentru exploatațiile agricole - 14 obiecte investiționale;
- construcția sistemelor de canalizare pentru exploatațiile agricole – 1 obiect investițional;
- construcția sistemelor de alimentare cu apă pentru exploatațiile agricole – 4 obiecte investiționale;
- construcția bazinelor de acumulare a apei pentru irigare - 7 obiecte investiționale;
- construcția/reconstrucția și renovarea pensiunilor agroturistice rurale – 1 obiect investițional.

În temeiul HG nr. 455/2017 AIPA poate să respingă cererea de solicitare a sprijinului financiar dacă producătorul agricol nu:

- întrunește criteriile de eligibilitate;
- realizată investiția în perioada stabilită de cadrul normativ;
- poate demonstra documentul realizare investiției;
- deține dreptul de proprietate asupra obiectului supus subvenționării, etc.

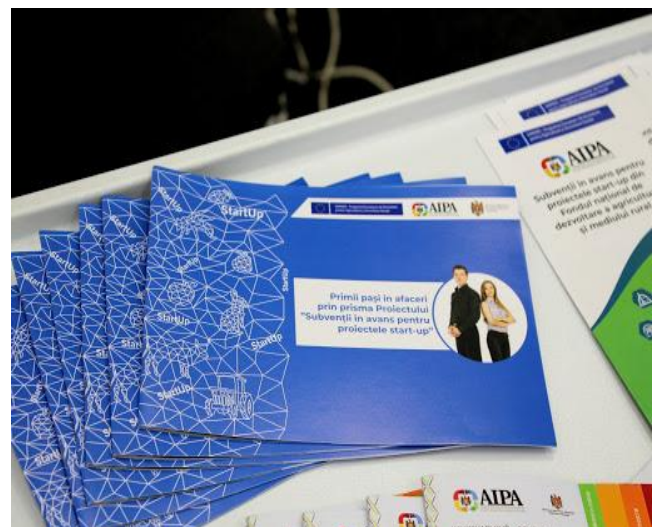
Motivele respingerii cererilor de solicitare a sprijinului financiar pentru solicitarea subvențiilor post-investiționale sunt:

- producătorii agricoli au defrișat neregulamentar, cu abateri de la legislația în vigoare pentru plantațiile pomicole/viticole;
- necoresponderea criteriilor de eligibilitate prevăzute de fiecare măsură/submăsură a Regulamentului de subvenționare;
- prezentarea datelor cu caracter denaturat (la momentul efectuării investiției producătorului agricol nu este înregistrat ca entitate juridică);
- nu au atins punctajul necesar în procesul de evaluare de către Comitetul de evaluare și autorizare;
- nu au declarat porțiunile de grant.

Refuzul Agenției de a acorda subvenții poate fi contestat în instanța de judecată conform procedurii stabilite în Legea contenciosului administrativ nr.793/2000 sau Codul administrative al RM nr. 116/2018.

III. SUBVENȚII ÎN AVANS PENTRU DEZVOLTAREA PROIECTELOR START-UP (HG NR. 507/2018)

În contextul implementării Hotărârii Guvernului nr.507/2018 pentru aprobarea **Regulamentului privind condițiile și procedura de acordare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural**, anual, din valoarea Fondului național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural, 5% sau 50 mil. lei sunt direcționate pentru acordarea **subvențiilor în avans**.

Beneficiari ai subvențiilor în avans pot fi *tinerii și femeile fermieri* ce se lansează *prima dată în activitate economică*.

Astfel, în temeiul ordinului MADRM nr. 68 din 29 aprilie 2020, a fost lansat cel de-al VI-lea apel de depunere a cererilor pentru solicitare a subvențiilor în avans pentru proiectele start-up (unicul apel din acest an). Perioada depunerii cererilor a fost 4 mai – 6 iulie curent.

În rezultatul demarării celui de -al VI-lea apel, Conform datelor obținute de la procesarea preliminară a cererilor, **32 producători agricoli debutanți** urmează să-și

inițieze afaceri în agricultură, cu planificarea investițiilor în sectorul dat de peste **29,0 mil. lei** ce vor genera crearea a peste **80 locuri noi de muncă**.

Aportul statului pentru dezvoltarea celor 32 de proiecte investiționale urmează a fi de peste **18,0 mil. lei**, surse disponibile spre a fi alocate din FNDAMR.

Totodată, și în cadrul desfășurării celui de-al VI apel, **femeile** fermieri au depus cele mai multe dosare, astfel, ponderea lor din totalul dosarelor depuse constituie **60% (19 dosare)** și **40% (13 dosare)** din afaceri urmează a fi administrate de **tineri fermieri**.

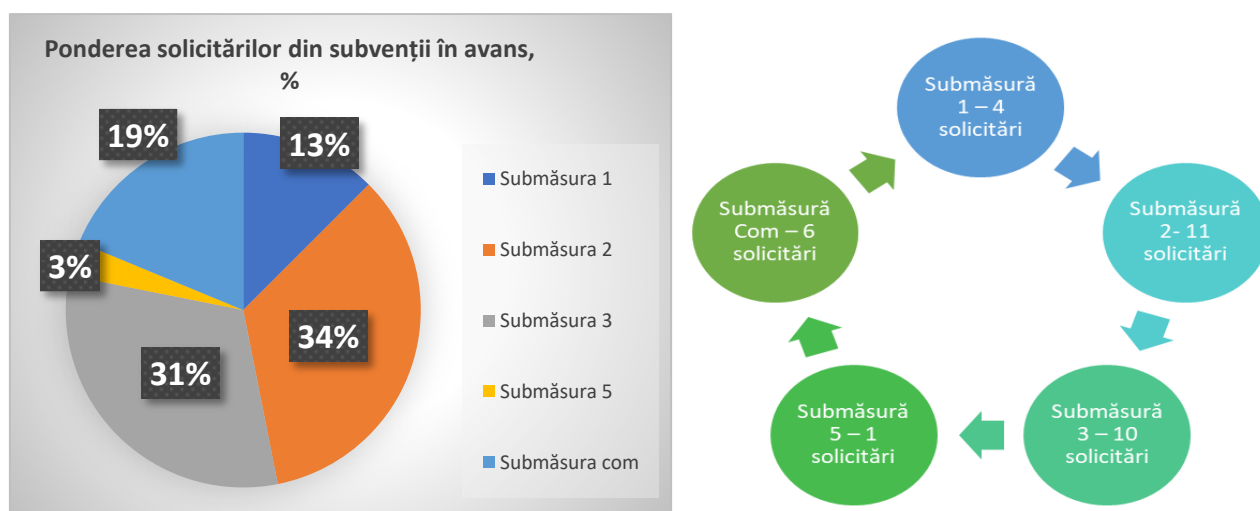

Fig. Dosare recepționate de AIPA pentru dezvoltarea proiectelor star-up

Din totalul dosarelor depuse, 17 proiecte investiționale vizează sectorul zootehnic, în special cel apicol ce prevede procurarea *familiei de albine cu utilaj specializat de producere a mierii*, în cazul a 15 proiecte investiționale și 2 producători agricoli intenționează să-și lanseze afacere în domeniul *avicol și oierit*.

Totodată, urmare a examinării cererilor recepționate de AIPA s-a constatat că *11 proiecte investiționale se referă la înființarea plantațiilor multianuale, și anume înființarea plantațiilor de nuci, alun, cireș, măr și vie*.

De asemenea, tinerii și femeile fermieri și-au dat interesul pentru efectuarea *investițiilor pe teren protejat*. Astfel, 4 dosare vizează investiții în construcția serelor.

IV. SUBVENȚII ÎN AVANS PENTRU IMPLEMENTAREA MĂSURILOR DE DEZVOLTARE RURALĂ (HG NR. 476/2019)

În contextul implementării Hotărârii Guvernului nr.476/2019 pentru aprobarea **Regulamentului privind acordarea subvențiilor pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural**, anual, din valoarea Fondului național de dezvoltare a

agriculturii și mediului rural, pentru fiecare măsură în parte vor fi direcționate pînă la 5% sau 50 mil. lei pentru acordarea **subvențiilor în avans**.

Astfel, în temeiul ordinului MADRM nr. 37 din 14 februarie 2020, a fost lansat primul apel de depunere a cererilor pentru solicitare a subvențiilor în avans pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural. Perioada depunerii cererilor a fost 17 februarie – 20 mai curent.

Conform datelor obținute de la procesarea cererilor, în cadrul I apel, AIPA a recepționat **103 cereri** de solicitare a subvenției în avans, cu planificarea investițiilor în dezvoltarea mediului rural de circa 160 mil. lei. Aportul statului pentru dezvoltarea proiectelor investiționale urmează a fi de peste **128,0 mil. lei**, surse disponibile în Fondul Național al Dezvoltarea Agriculturii și Mediului Rural.

În cadrul primului apel, unitățile administrativ-teritoriale de nivelul întâi au depus mai multe dosare, astfel că ponderea acestora din totalul dosarelor recepționate constituie **96,1% (99 dosare)** și doar **3,9% (4 dosare)** din proiectele investiționale urmează a fi implementate de entități economice din mediul rural care creează sau dezvoltă activități nonagricole.

Urmare a examinării cererilor de solicitare a subvenției în avans de către Comisia de Evaluare și Selecție, au fost selectate și acceptate spre finanțare 69 de proiecte investiționale iar suma subvenției ce urmează a fi alocată constituie 58 mil. lei.

În cadrul **măsurii nr.1. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii economice publice rurale** – CES a selectat spre finanțare 20 proiecte investiționale cu suma subvenției ce urmează a fi autorizată spre plată de circa 29 mil. lei. Sursele financiare vor fi direcționate spre:

- modernizarea *drumurilor publice* locale care asigură accesul la bunuri ale domeniului public de interes local – 11 proiecte și urmează a fi modernizate 15,3 km de drum;
- reabilitarea/modernizarea sistemelor de *alimentare cu apă* - 7 proiecte și urmează a fi modernizate 23,3 km de sisteme ce alimentează cu apă și 2 stații de pompare a apei;
- proiecte în domeniul colectării, epurării și deversării apelor uzate în sistemele *de canalizare* – 2 proiecte și urmează a fi reabilite 5 km de sistem de canalizare.

În cadrul *măsurii nr. 2 Renovarea și dezvoltarea localității rurale* – au fost selectate 48 proiecte investiționale cu suma subvenției ce urmează a fi autorizată spre plată de circa 28 mil. lei. Sursele financiare vor fi direcționate spre:

- instalarea *iluminatului public* - 15 proiecte și urmează a fi modernizate 40 km de iluminat stradal;
- achiziționarea de *vehicule și echipament de dezăpezire, întreținere a spațiilor verzi* - 19 proiecte și urmează a fi achiziționate 18 vehicule și 34 echipamente de dezăpezire, întreținere a spațiilor verzi;
- renovarea/reabilitarea *clădirilor publice* – 14 proiecte (4 grădinițe, 6 case de cultură, 2 centre comunitare, 1 centru de sănătate și 1 școală).

În cadrul *măsurii nr. 3 „Diversificarea economiei rurale prin activități non - agricol”* a fost selectat doar un singur proiect ce este orientat spre *dezvoltarea turismului rural*, iar suma subvenției ce urmează a fi accesată de entitate constituie 0,5 mil. lei.

Din totalul dosarelor depuse (103), 69 cereri au fost selectate și acceptate spre finanțare, 22 cereri au fost retrase de solicitanți sau respinse de AIPA deoarece nu au întrunit criteriile de eligibilitate iar 12 cererile le-a fost remisă notificare deoarece au fost constatate abateri ce conduc la imposibilitatea examinării preliminare. În acest sens, solicitanții de subvenții dispun suplimentar de 30 zile lucrătoare pentru a se conforma situației identificate. În cazul în care solicitantul nu se conformează cerințelor din notificare, reprezentantul AIPA întocmește un proces-verbal de constatare a iregularităților și ulterior respinge cererea de solicitare a subvenției în avans.

În cazul în care solicitantul a fost declarat neeligibil, acesta poate depune o cerere nouă de solicitare a subvenției în avans în cadrul următorului apel.

Totodată, la moment este în proces de derulare al doilea apel de recepționare a cererilor privind solicitarea subvenției în avans pentru măsura nr. 3 „*Diversificarea economiei rurale prin activități non agricol*”. Perioada de recepționare a cererilor durează până în data de 22 august 2020.

Întru implementarea măsurilor de dezvoltare rurală, AIPA a elaborat:

- broșură privind măsurile de subvenționare pentru îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural;
- pliant privind procedura de depunere a proiectelor în cadrul măsurilor menționate;
- spot publicitar privind procedura de depunere a proiectelor aferente dezvoltării mediului rural;
- ghidul utilizatorului pentru fiecare măsură de sprijin.

Funcționarea și dezvoltarea mecanismului de subvenționare din partea statului va duce la stimularea și încurajarea investițiilor în acest domeniu, va avea un efect de extindere asupra creării locurilor de muncă, reducerea sărăciei, a migrației rural-

urbane, dar și peste hotarele țării, cât și va crește stabilitatea siguranței și securității alimentare a populației.

V. CONCLUZII, PROPUNERI ȘI RECOMANDĂRI

Concluzii:

1. Prevederile regulamentului de subvenționare se implementează pe o perioadă determinată (2017 – 2021) ceea ce permite producătorilor agricoli să își dezvolte afacerea având o previzibilitate și cunoscând domeniile ce pot fi subvenționate din FNDAMR;
2. Se observă tendința de majorare a valoarea FNDAMR, de la 900 mil. lei în anul 2017, la 1000 mil. lei în anul 2020. Ca rezultat se creează locuri noi de muncă precum și sporirea investițiilor în sectorul agroindustrial dar și în ramurile conexe acestuia;
3. Sursele financiare planificate pentru anul 2020, destinate subvenționării proiectelor investiționale vor fi insuficiente. Din valoarea totală a fondului, până la moment, au fost valorificate 657,6 mil. lei ceea ce constituie 66%. Totodată, la situația din 30 iunie curent, sunt în proces de examinare dosare recepționate în sumă de alocarea a 220,0 mil. lei pentru acordarea subvențiilor post-investiționale și 200,0 mil lei distribuite pentru alocarea subvențiilor în avans;
4. Cca 80% din sursele FNDAMR sunt accesate de producătorii agricoli mici și mijlocii ce investesc în dezvoltarea agriculturii și mediului rural;
5. Peste 80% din valoarea FNDAMR sunt absorbite de prioritatea I „Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare” din Strategia națională de dezvoltare a agricolă și rurală;
6. AIPA înregistrează rezultate pozitive în asigurarea transparenței, prin oferirea de informații complete privind gestionarea resurselor financiare alocate din FNDAMR și oferirea de informații de interes public referitoare la listele producătorilor agricoli - beneficiari de subvenții. La fel, Agenția, a asigurat consultarea și participarea reprezentanților comunității de afaceri și societății civile, a altor parteneri sociali în faza de concepere, elaborare și implementare a politicilor publice.

Propuneri și recomandări:

1. Identificarea surselor financiare pentru suplinirea FNDAMR pentru a putea onora toate angajamentele față de solicitanții de subvenții.
2. Este necesar de efectuat evaluarea cantitativă și calitativă a impactului subvenționării asupra dezvoltării sectorului agroalimentar. Urmează a fi identificați un spectru de indicatori, ce vor ilustra efectul real al susținerii financiare din partea

statului: creșterea productivității și volumului de producere, cifra de afaceri, valoarea producției exportate, locuri noi de muncă, sporirea calității producției etc.

3. Operarea modificărilor în Legea nr. 276/2016 prin excluderea impedimentelor care limitează accesul producătorilor agricoli la sursele FNDAMR și anume:

- excluderea afilierii față de un alt producător agricol – pentru accesarea subvențiilor în avans;
- crearea fondului de garantare a creditelor agricole pentru a putea fi garantate creditele accesate de producătorii agricoli mici.

4. Operarea modificărilor la HG nr. 507/2018 prin excluderea impedimentelor tinerilor și femeilor fermier de a beneficia de subvenții în avans și anume:

- asigurarea proiectului investițional supus subvenționării în avans pentru perioada anului în curs și contractul de intenție cu asiguratorul pentru asigurarea proiectului investițional pentru următorii doi ani;
- revizuirea costurilor neeligibile, acestea contravin cu prevederile Legii nr. 276/2016;
- obligativitatea beneficiarului de subvenții în avans de a aplica materiale de vizibilitate, etc.

5. Necesitatea revizuirii politicilor din domeniul asigurărilor precum și identificarea de noi mecanisme/pârghii de subvenționare în special în zonele cu risc major.

6. Acordarea surselor financiare pentru dezvoltarea în cadrul AIPA a serviciilor IT - sisteme informaționale dar și licențierea sistemelor de operare și programele utilizate de AIPA.

7. Sporirea numărului angajaților AIPA prin crearea unei subdiviziuni ce ar examina și aproba proiectele recepționate prin schema de plată „subvenții în avans”, „dezvoltarea rurală”, „plăți directe” și asigurarea secțiilor/serviciilor teritoriale ale AIPA cu câte cel puțin un angajou suplimentar.